Poczta opłacona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI
WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3.

Nr. Wilno, dnia 26 lutego 1930 roku. 239.

Treść numeru:

II I.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

----oooO§Oooo----

§

III.ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Zjazd partji ludowców.

Dnia 23 b.m. w lokalu "Warpas" odbył się zjazd delegatów partji ludowców. Przybyło 140 delegatów i około 60 gości. Przewodniczył obradom były poseł sejmu p.Tornau.

Sprawozdanie z działalności komitetu centralnego partji złożył prezes jego dr.K.Grinius. Sprawozdawca zakomunikował, iż 10-go listopada 1929 r. odbyło się zebranie plenum rady partji, które rozważyło wszystkie aktualne kwestje litewskiej polityki wewnętrznej i zagranicznej i uchwaliło rezolucję w tej sprawie. Rezolucja ta między innemi stwierdza, iż decyzja Rady Ligi Narodów z dnia 10-go grudnia 1927 r. osłabiła pozycję Litwy w litewsko-polskim zatargu, że Litwa została izolowana w swej polityce zagranicznej, że polityka zagraniczna w wielkiej mierze zależy od konsolidacji wewnętrznego położenia kraju i jedyną drogą ku temu jest ustrój parlamentarny.

Co do wewnętrznej sytuacji kraju, rezolucja opiewa, iż chociaż przy dymisji prof.Voldemarasa obiecano wprowadzić znów ustrój parlamentarny, to jednak nic się w tym kierunku dotąd nie zmieniło. Rezolucja żąda zniesienia stanu wojennego, ograniczeń wolności druku i życia organizacyjnego, likwidacji sądów polowych.

Ze sprawozdaniem o obecnem położeniu wystąpił adwokat Sleżewicz. Od chwili naszego ostatniego zjazdu - oświadczył mówca - wiele zmian zaszło w kraju. Nasz dyktator, podobnie jak wielu innych, został usunięty ze stanowiska, ale system jego istnieje dziś podobnie jak istniał poprzednio.

Nie mamy wolności organizacyj, wolności słowa, wolności indywidualnej. Ucisk panuje u nas nietylko w życiu politycznem, ale również na polu kulturalnem. Całkiem niezrozumiałem jest, iż mając w swem rozporządzeniu armję i policję, władza zakłada jeszcze organizacje. Po co to wszystko jest potrzebne.

Jak zwykle w takich warunkach rozwijają swą działalność ciemne siły i dziś widzimy, iż komuniści w kraju stali się bardzo czynnymi. Nie ustępuje im skrajna prawica. Chrześćjańscy demokraci bardziej niż kiedykolwiek przejawiają swą działalność. Powołując się na konkordat, chrześćjańscy demokraci zaczęli żądać, aby powierzono im wychowanie naszych dzieci. Sprawozdawca zakończył swe przemówienie następującemi słowy: Nie możemy pójść jedną drogą z tymi, którzy nie uznają przedstawicielstwa ludowego".

Następny mówca, p.Ożkinis, zabrał głos w sprawie emigracji. Delegat Zygialis mówił o stanie oświaty w kraju. Wystąpił on przeciwko zdaniu, iż mamy już dość inteligencji, jest jej poddostatkiem jedynie w mieście, wieś natomiast jej wymaga.

Delegaci z prowincji skarżyli się na ciężką sytuację ekonomiczną na wsi, wskazując na niskie ceny produktów rolnych. Dr.Grinius mówił o zadaniach partji i żądał większej karności i większej pracy. Delegat Kwieska wyraził przekonanie, iż w przyszłości demokracja zwycięży.. Dziś wielkie niebezpieczeństwo grozi ze strony klerykalizmu.

Gdy dyskusja miała się ku końcowi, nadeszła wiadomość o śmierci prof.Jabłońskiego. Delegaci powstali z miejsc celem uczczenia zmarłego. Następnie odbyły się wybory nowego centralnego komitetu, w skład którego weszli: adwokat Sleżewicz, prof.Łaszas, dr. Grinius, Kietaluszys, Bortkiewiczowa, Paleckis, Kalnienas, Strykajtis i Kwioska.-

Szczegóły ustawy o monopolu zapałczanym. Miejscowe fabryki zapałczane pozostają w ręku fabrykantów. Rząd zawrze umowę z fabrykantami zapałczanymi o sprzedaniu produkowanych zapałek jedynie skarbowi. Ceny zapałek ustala rząd. W Kownie i na prowincji rząd założy składy zapałek celem ich sprzedaży.

W krótkim czasie ma być zamianowana specjalna komisja dla prowadzenia rokowań z fabrykantami. Nowy projekt ustawy został już przesłany prezydentowi państwa celem podpisania.-

P r o j e k t n o w e j u s t a w y o s ł u ż b i e w o j s k o w e j . Jak wiadomo, pobór rekrutów w Litwie reguluje ustawa rosyjska i szereg zmian i uzupełnień tej ustawy poczynionych przez rząd litewski. W związku z tem, iż na podstawie artykułu 13 konwencji kłajpedzkiej, obywatele kłajpedzcy uważani są za podlegających służbie wojskowej, Gabinet Ministrów opracowuje nową ustawę o poborze rekrutów. Nowa ustawa będzie się rozciągała na cały kraj. Z chwilą jej wydania zostanie unieważniona ustawa rosyjska.

Projekt nowej ustawy przewiduje między innemi szereg ulg dla rekrutów. Dotad np. dla uzyskania zwolnienia od służby wojskowej, jedynacy w rodzinie musieli stawać do poboru trzykrotnie: według nowej ustawy, jedynacy uzyskają zwolnienie odrazu. Następnie, jak dotąd, jedynacy byli obowiązani udowodnić, iż utrzymują swą rodzinę, według nowej ustawy - zaświadczenia takie nie będą potrzebne i t.d.-

Z g o n p r o f . J a b ł o ń s k i e g o . Dnia 23-go b.m. zmarł w Kownie w wieku lat 70-ciu ojciec języka litewskiego, prof.Jan Jabłoński, autor pierwszej gramatyki litewskiej, wydanej pod pseudonimem "Rigiszkiujonas", na której jest oparta cała pisownia litewska. Prof.Jabłoński urodził się 12-go stycznia 1861 roku w powiecie Szawelskim, gimnazjum ukończył w Marjampolu i w uniwersytecie moskiewskim - wydział historyczno-filologiczny. Był on najwybitniejszym lingwistą i filologiem litewskim i całe życie poświęcił sprawom językowym swego narodu. W dniu jego śmierci oraz wyprowadzenia zwłok zostały zamknięte wszystkie teatry, szkoły, w mieście wywieszano chorągwie z żałobną opaską. Większość pism wyszła w żałobnej obwódce. Na wiadomość o śmierci prof.Jabłońskiego przyjechała z Wilna na pogrzeb delegacja Litwinów wileńskich.-

B u d o w a d w o r c ó w k o l e j o w y c h . Ministerstwo Komunikacji zamierza w roku bieżącym zbudować 19 murowanych dworców kolejowych, znosząc stare dworce drewniane.-

N o w y u r z ę d n i k d o s p e c j a l n y c h z l e c e ń M i n i s t e r s t w a S p r a w Z a g r a n i c z n y c h . W związku z wyjazdem urzędnika do specjalnych zleceń Ministerstwa Spraw Zagranicznych, Pławieszczunasa, na jego miejsce został mianowany Szumauskas.-

D o k o ł a a m n e s t j i . Władze litewskie traktują nieprzychylnie projekt amnestji z okazji jubileuszowego roku, motywując to tem, iż amnestje w Litwie są zbyt częste.-

S p o p u l a r y z o w a n i e o b r a z u M a t e j k i . "Spaudos Fondas" zamierza wydrukować kopję obrazu "Bitwa pod Grunwaldem" Matejki. Obraz zostanie wydany w oryginalnych barwach, rozmiar jego wyniesie 55 na 115. Ma być wydany w 10.000 egzemplarzach po taniej cenie. Ukaże się w księgarniach w końcu maja.-

C h o r o b y b y d ł a n a L i t w i e . W gminie jurborskiej powiatu Kowieńskiego i Kiejdulskiej powiatu Szakiego zanotowano epidemję pomoru trzody chlewnej. Departament weterynaryjny przystąpił do gwałtownej walki z epidemją.-

P o w r ó t P a j a u j i s a d o L i t w y . Władze litewskie zezwoliły na powrót d-rowi Pajaujisowi, który w swoim czasie był zwolniony z więzienia pod warunkiem natychmiastowego opuszczenia Litwy. -

IV.-V. SPRAWY POLSKIE I INNYCH MNIEJSZOSCI NARODOWYCH.

D o r o c z n e z g r o m a d z e n i e k o w i e ń s k i e g o p o l s k i e g o t o w a r z y s t w a d r o b n e g o k r e d y t u .

W dniu 22 b.m. odbyło się w Kownie doroczne zgromadzenie członków kowieńskiego polskiego towarzystwa drobnego kredytu. Po załatwieniu paru formalności, związanych z przyjęciem protokułu poprzedniego walnego zgromadzenia, skreślono z listy członków towarzystwa 27 osób z powodu śmierci, 71 - na własne żądanie, 143 - na podstawie okólnika inspekcji kooperacyjnej, głoszącego, iż dana osoba może być członkiem tylko jednej instytucji kredytowej, oraz 15 osób usunięto z towarzystwa za niewypełnianie przyjętych zobowiązań. Następnie prezes zarządu p.Okulicz wygłosił sprawozdanie z działalności towarzystwa w roku ubiegłym, w którem uwydatnił się stały i nieprzerwany postęp w rozwoju działalności towarzystwa od czasu jego powstania aż do chwili obecnej. Postęp ten ilustruje poniższa tabela:

	31.XII.1925 r.	31.XII.1928 r.	31.XII.1929
Liczba członków	499	1.907	2.092
Wkłady członków i nieczłonków T-wa	344 tys.lt.	1.534 tys.lt.	2391 tys.
Wydane pożyczki członkom	506 " "	1.977 " "	3100 "
Odpowiedzialność członków	1528 " "	6.952 " "	9470 "
Ogólny obrót T-wa	7 milj.lt.	22 milj.lt.	28 milj.
Kapitały i rezerwy T-wa	56 tys.lt.	311 tys.lt.	421 tys.l
Bilans ogólny	-	3538 " "	6812 " "
Wydatki administracyjne	77 " "	148 " "	166 " .

Bliższe rozpatrzenie powyższych cyfr wskazuje stały i normalny rozwój działalności towarzystwa. W dalszym ciągu sprawozdania wyjaśniło się, iż pomyślny rozwój towarzystwa oraz wzrost jego kapitałów rezerwowych umożliwił obniżenie stopy procentowej od niektórych kategoryj pożyczek. Ponadtem sprawozdanie wykazało, iż wysokość sumy, spisywanej na straty towarzystwa, stale się zmniejsza, co pozwoli przeznaczyć około 50.000 lt. na budowę własnego gmachu. Po krótkiej dyskusji zebranie sprawozdanie zarządu zatwierdziło. W dalszym ciągu zebranie przełożyło na radę i zarząd towarzystwa swe prawa, wypływające z §§ 35, 36 i 44, dokonało podziału zysków oraz zatwierdziło projekt preliminarzu budżetowego na rok 1930 w sumie 193 tys. lt. z prawem przekroczenia powyższej sumy przez organy kierownicze T-wa o 5 %.

Z kolei zgromadzenie przystąpiło do sprawy budowy własnego domu T-wa. W czasie krótkiej wymiany zdań, p.Grynhof wyraził przekonanie, iż może nie należałoby unieruchomiać tak znacznej sumy płynnej gotówki w budowie domu, zwłaszcza iż pieniądze są obecnie ogromnie potrzebne. W odpowiedzi p.Lutyk zaznaczył, iż budowa domu da towarzystwu lepsze warunki i lepszy kredyt. Wartość przytem własnego domu byłaby realną gwarancją wypełnienia zobowiązań towarzystwa. Wskutek tego zebranie uchwaliło zaciągnąć na ten cel pożyczkę w sumie 200.000 lt.

Następnie pod obrady zgromadzenia wpłynął wniosek p.Rynera, proponującego ze wzrostem działalności towarzystwa zwiększyć liczbę członków zarządu z trzech do czterech oraz zmniejszyć liczbę członków rady towarzystwa z czterech do trzech. Wniosek został przyjęty i zgromadzenie przystąpiło do obioru członków zarządu i rady towarzystwa, które się ukonstytuowały w sposób następujący: do rady towarzystwa weszli p.p. Eugenjusz Römer, Kazimierz Janczewski oraz Zygmunt Szwoynicki. Do zarządu weszli p.p.: Konstanty Okulicz, Marjan Jabłoński, Witold Lutyk oraz Antoni Szatyński.-

B.7